

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov:

Zákon č. 586/2003 o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Lokalizácia: § 12 ods. 1 a 2

Účinnosť: 01. 01. 2004 (§ 12 ods. 1); 01. 01. 2013 (§ 12 ods. 2)

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 118

Nedostatočná prevencia možného nesúladu medzi údajmi v obchodnom registri a skutočným stavom

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
-
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=194>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Hodnotená regulácia sa vzťahuje na advokátov, ktorí sa rozhodnú zmeniť právnu formu výkonu advokácie, čo súvisí s vykonaním zmien v Obchodnom registri SR (ďalej aj ako „OR SR“ a „Obchodný register“). Aktuálne nastavenie regulácie možno v praxi ilustrovať na situácii, keď advokát aktuálne vykonáva advokáciu ako fyzická osoba a rozhodne sa založiť si spoločnosť s ručením obmedzeným s úmyslom vykonávať advokáciu touto právnou formou, ale až od neskoršieho dátumu. Zápis do Obchodného registra však už v čase založenia spoločnosti reflektuje výkon advokácie prostredníctvom s. r. o., hoci až do uvedeného neskoršieho dátumu naďalej poskytuje právne služby ako fyzická osoba. Skutočný stav výkonu advokácie je pritom možné verifikovať výlučne nahliadnutím do registra Slovenskej advokátskej komory (ďalej aj ako „SAK“), čo spôsobuje informačný nesúlad medzi jednotlivými zdrojovými registrami. Táto situácia teda vzniká v dôsledku existencie dvoch zdrojových registrov, ktoré obsahujú odlišné informácie. Obchodný register uvádza, že advokát vykonáva činnosť prostredníctvom s. r. o., zatiaľ čo register Slovenskej advokátskej komory eviduje jeho výkon advokácie ako fyzickej osoby. Okrem iného, obe databázy poskytujú údaje do Registra právnických osôb (ďalej ako „RPO“) ako referenčného registra, čo spôsobuje nesúlad. Tento stav negatívne pôsobí na možnosť spotrebiteľov právnych služieb a iných tretích osôb riadiť sa princípom materiálnej publicity Obchodného registra. Zároveň vznikajú problémy s doručovaním a ďalšie právne otázky.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Pri súčasnom znení legislatívnej úpravy vzniká priestor na nesúlad medzi údajmi v Obchodnom registri a skutočným stavom, čo môže spôsobovať komplikácie v rôznych situáciách. Predmetom ex post hodnotenia by malo byť posúdenie potreby doplnenia legislatívnej úpravy na riešenie situácií pri nesúlade údajov v obchodnom registri a skutočným stavom, najmä pri zmene právnej formy výkonu advokácie.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. V rámci ex ante fázy bola vypracovaná Doložka vplyvov na podnikateľské prostredie (ďalej ako „doložka“), avšak dotknuté subjekty neboli definované. Z uvedených dôvodov nie je možné určiť dotknuté subjekty v rámci ex ante fázy. Ex post: Za dotknuté subjekty možno považovať všetkých advokátov. Advokát je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie SAK.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. V doložke zameranej na celý materiál v legislatívnom procese nebol predpokladaný pozitívny, ale ani negatívny vplyv.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu/regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
118	Nedostatočná prevencia možného nesúladu medzi údajmi v obchodnom registri a skutočným stavom.	§ 12 ods. 1 a 2	01.01.2004 (§ 12 ods. 1); 01. 01. 2013 (§ 12 ods. 2)	advokáti	5 737	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Podľa doložky nebol predpokladaný pozitívny ani negatívny vplyv, a tak ani neboli kvantifikované náklady na podnikateľské prostredie. Z uvedených dôvodov nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Vzhľadom na skutočnosti ako nedostatočnosť legislatívnej úpravy regulácie a zároveň povahu navrhovaného znenia regulácie nie je možné kvantifikovať vplyvy na podnikateľské prostredie.
9.2.2 Zdroj počtosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Z dôvodu absencie dát či iných kvantifikovateľných ukazovateľov je možné uviesť len zdroj týkajúci sa počtu dotknutých subjektov. Uvedený zdroj je zverejnený na webovom sídle SAK dostupný pomocou tohto odkazu.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. V doložke taktiež neboli kvantifikované náklady a zároveň nie je možné vypočítať celkové skutočné náklady hodnotenej regulácie na podnikateľské prostredie. Z týchto dôvodov nie je možné uviesť rozdiel predpokladaných a skutočných nákladov na podnikateľské prostredie.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. V doložke vplyvov neboli predpokladané ani kalkulované náklady na podnikateľské prostredie. Po zavedení regulácie neboli identifikované nepredpokladané náklady, ktoré by regulácia spôsobovala. Z uvedených dôvodov nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:		
GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia:		
Ministerstvo spravodlivosti SR, sekcia legislatívy, odbor legislatívy občianskeho a obchodného práva		
PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:		
<u>Cielené konzultácie:</u>		
Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):	Zúčastnené subjekty:	
Slovenská advokátska komora, IČO: 30 795 141	Áno ☒ Nie ☐	
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Oslovené subjekty:	Forma:	Dátum vykonania:
SAK	osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	05.02.2025
<u>Verejné konzultácie:</u>		
Trvanie verejných konzultácií: od 18.12.2024 do 07.01.2025		
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty alebo zastupiteľské organizácie.		

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácií:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Osobnej ex post konzultácie sa zúčastnila SAK, nezávislá samosprávna stavovská organizácia združujúca advokátov a advokátskych koncipientov. Zástupcovia SAK uviedli, že aktuálne znenie regulácie nie je vyhovujúce. Problematický aspekt danej regulácie v praxi demonštrovali obdobne ako aj v písomnom znení podnetu. Tajomník SAK upozornil na nesúlad medzi údajmi zapísanými v OR SR a registri SAK, ktoré sú zdrojom informácií pre Register právnických osôb. OR SR eviduje obchodné spoločnosti, avšak pre výkon advokácie je rozhodujúci register SAK, čo spôsobuje rozdiely v údajoch. Nesúlad údajov vedie v praxi k problémom, najmä pri doručovaní pošty a právnej istote tretích osôb.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plnenie cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

V súčasnosti sa pri zápise advokáta do Obchodného registra nezohľadňuje aktuálna forma výkonu advokácie podľa údajov vedených v registri Slovenskej advokátskej komory). Ak si advokát založí spoločnosť s ručením obmedzeným a táto je zapísaná do obchodného registra s predmetom činnosti „výkon advokácie“, advokát aj naďalej vo vzťahu k SAK vykonáva advokáciu ako fyzická osoba. Tento nesúlad vzniká preto, že Obchodný register a register SAK fungujú ako samostatné evidencie a poskytujú rozdielne informácie do RPO, čo spôsobuje neistotu pri určovaní skutočného právneho postavenia advokáta.

Vzhľadom na uvedený stav vyplývajúci z praxe je teda nevyhnutné sprecizovať pravidlá zápisu tak, aby Obchodný register reflektoval skutočný výkon advokácie v súlade s údajmi vedenými v registri SAK, čo je aj podstatou návrhu predloženého Slovenskou advokátskou komorou.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, gestor vníma problematické aspekty hodnotenej situácie a potrebu ich legislatívneho riešenia. V zmysle informácií poskytnutých v priebehu ex post konzultácie, v rámci návrhu zákona o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obchodnom registri) bude predmetná problematika korektne vysporiadaná.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Zo strany SAK bol v rámci písomného podnetu doručený aj konkrétny návrh na legislatívnu zmenu, pričom SAK navrhuje doplniť nové ustanovenie v návrhu zákona o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obchodnom registri) v nasledovnom znení:

„Komora vydá do 15 dní od podania žiadosti advokáta o zápis zmeny spôsobu výkonu advokácie súhlas s návrhom na zápis, zmenu alebo výmaz do obchodného registra, ak sú splnené podmienky

podľa tohto zákona. Súhlas komory s návrhom na zápis, zmenu alebo výmaz zapisovanej osoby v obchodnom registri sa ukladá do zbierky dokumentov.“

Cieľom novej úpravy bude zabezpečiť, aby boli v OR SR zverejnené len aktuálne údaje o oprávnení advokáta vykonávať advokáciu a o forme, v akej poskytuje právne služby. Navrhované znenie má tak zabrániť nezrovnalostiam a posilniť spoľahlivosť údajov OR SR v súlade so zásadou materiálnej publicity. Potvrdenie zo strany SAK, ktorá je správcom zdrojového registra, zabezpečí správnosť zápisov týkajúcich sa oprávnenia advokáta poskytovať právne služby, čím bude zabezpečená ochrana tretích osôb aj spoločníkov advokátskych spoločností.

Záverom k otázke ohľadne možných nákladov regulácie tajomník SAK uviedol, že regulácia nebude predstavovať žiadne náklady pre advokátov, a to z dôvodu, že dané potvrdenie (tlačivo) bude SAK vydávať bezplatne.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Gestor právneho predpisu informoval, že podnet bude zapracovaný do návrhu zákona o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obchodnom registri). V súčasnosti prebiehajú verejné konzultácie s podnikateľskou obcou, po ktorých bude nasledovať legislatívny proces. Ak bude proces pokračovať podľa predpokladaného harmonogramu, legislatívny návrh by mal byť v priebehu niekoľkých týždňov predložený na predbežné pripomienkové konanie a následne do medzirezortného pripomienkového konania. Predpokladaný termín predloženia materiálu na rokovanie vlády je začiatok tretieho kvartálu roka 2025.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Hodnotená regulácia sa vzťahuje na advokátov, ktorí sa rozhodnú zmeniť právnu formu výkonu advokácie.

V praxi uvedený proces spôsobuje informačný nesúlad medzi zdrojovými registrami, keďže advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako fyzická osoba a založí si spoločnosť s ručením obmedzeným s úmyslom vykonávať advokáciu touto formou až od neskoršieho dátumu, je už v čase založenia evidovaný v Obchodnom registri ako štatutár s. r. o., hoci naďalej poskytuje právne služby ako fyzická osoba. Skutočný stav výkonu advokácie je pritom možné overiť výlučne nahliadnutím do registra Slovenskej advokátskej komory, ktorý obsahuje odlišné informácie než Obchodný register, pričom oba registre poskytujú údaje do RPO ako referenčného registra. Tento nesúlad oslabuje spoľahlivosť princípu materiálnej publicity Obchodného registra a komplikuje možnosť tretích osôb správne identifikovať právnu formu, v ktorej advokát vykonáva advokáciu. Zároveň spôsobuje praktické problémy, najmä v oblasti doručovania, a vyvoláva ďalšie právne otázky.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Spracovateľ stanoviska sa plne stotožňuje s návrhom legislatívnej zmeny v podobe, v akej bol predložený a následne prezentovaný autorom podnetu. Podnet bol doručený spolu s konkrétnym legislatívnym návrhom, ktorý komplexne rieši aktuálny nevyhovujúci stav a zároveň odstraňuje existujúcu legislatívnu medzeru.

Zavedenie tohto postupu by malo za cieľ zvýšiť právnu istotu a predísť nesúladu údajov medzi OR SR a registrom vedeným Slovenskou advokátskou komorou, čím sa zabezpečí ich aktuálnosť a správnosť. Tým sa posilní právna istota nielen pre samotných advokátov a ich aktuálnych či potenciálnych klientov, ale aj pre širokú verejnosť a ďalšie subjekty verejnej správy, ktoré s týmito údajmi pracujú.

Navrhuje sa ustanoviť postup, podľa ktorého SAK bude vydávať súhlas s vykonaním danej zmeny v OR SR. Tento mechanizmus zabezpečí, že zmeny v evidencii OR SR budú odrážať aktuálny stav oprávnení advokátov vykonávať právne služby v konkrétnej právnej forme, čím sa bude predchádzať možným právnym neistotám zo strany tretích osôb.

Zavedená bude taktiež zákonná lehota 15 dní na vydanie súhlasu, čím sa stanoví pevný časový rámec pre konanie a eliminuje sa riziko neodôvodnených prieťahov. Dodržanie tejto lehoty prispeje k efektívnejšiemu fungovaniu OR SR a k zvýšeniu predvídateľnosti administratívnych procesov pre advokátov.

Súhlas SAK s návrhom na zápis, zmenu alebo výmaz údajov o zapisovanej osobe v OR SR bude následne archivovaný v zbierke listín, čím sa zabezpečí evidenčná jednoznačnosť a možnosť spätnej kontroly údajov a postupov v rámci konania/konaní.

9.4.4 Odporúčenie spracovateľa:

- ☐ ponechať reguláciu ☒ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady
- ☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Spracovateľ sa stotožňuje s návrhom autora podnetu na novú legislatívnu úpravu hodnotenej problematiky, ktorá v aktuálnom znení zákona nebola legislatívne vymedzená.

Nové ustanovenie v návrhu zákona o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obchodnom registri) bude v nasledovnom znení:

„Komora vydá do 15 dní od podania žiadosti advokáta o zápis zmeny spôsobu výkonu advokácie súhlas s návrhom na zápis, zmenu alebo výmaz do obchodného registra, ak sú splnené podmienky podľa tohto zákona. Súhlas komory s návrhom na zápis, zmenu alebo výmaz zapisovanej osoby v obchodnom registri sa ukladá do zbierky dokumentov.“

V zmysle informácie od gestora právneho predpisu, podnet bude zapracovaný do návrhu zákona o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obchodnom registri) pričom aktuálne prebiehajú verejné konzultácie s podnikateľskou obcou. Po ich ukončení bude legislatívny návrh predložený na predbežné a následne medzirezortné pripomienkové konanie, pričom jeho predloženie na rokovanie vlády sa očakáva začiatkom tretieho kvartálu roka 2025.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia